

Portugalia stawia na kasyna

Evgeniy Kovtun

Obowiązujące w Portugalii **surowe prawo hazardowe** z jednej strony udaremnia szybki rozwój rynku, ale z drugiej – gwarantuje stabilne funkcjonowanie już istniejącego biznesu i czerpanie z niego milionowych zysków.

Do niedawna w kraju funkcjonowało zaledwie 8 kasyn, otwartych jeszcze w latach profaszystowskiej dyktatury. Nowe władze nie spieszyły się ze zwiększaniem liczby domów gier. Przełomem okazał się rok 2005, kiedy to firma Estoril-Sol (jej głównym właścicielem jest magnat hazardowy Stanley Ho) uzyskała prawo otwarcia kasyna w Lizbonie – dotąd ośrodki gry działały wyłącznie w miejscowościach turystycznych.

Lizbońska jaskinia hazardu otworzyła swoje podwoje 19 kwietnia 2006 r. Dom gry dysponuje niemal tysiącem automatów do gry i 22 stołami. Koszt inwestycji to prawie 109 mln euro, z czego 30 mln euro przeznaczono na opłatę licencyjną. Popularność kasyna przerosła najśmielsze oczekiwania. Zamiast zaplanowanych 6 tysięcy gości dziennie, przez pierwszy miesiąc każdego dnia lokal odwiedzało 10 tysięcy, a później

średnio 7 tysięcy ludzi. W ciągu pierwszych pięciu miesięcy działalności czysty zysk kasyna przekroczył 30 mln euro.

Niepewne lata

Rozwój biznesu hazardowego w Portugalii nie był usłany różami. Pierwsze kasyno otwarto w roku 1904 na wybrzeżu atlantyckim, w miasteczku Figueira da Foz, 100 mil na północ od Lizbony. Jednak wydarzenia polityczne, w tym ob-

jęcie rządów przez nowe władze, przyczyniło się do zamknięcia ośrodka w 1910 r.

Kolejne 16 lat to okres burzliwy i politycznie, i biznesowo. W tym czasie rząd zmienił się 44 razy! Jeden zezwalał na otwieranie domów gry, a następny cofał decyzję.

Czasy niepewności skończyły się w maju 1926 r., kiedy to António Carmona wraz z generałem Gomesem da Costą dokonali przewrotu i przejęli władzę. 3 grudnia 1927 r. powołano Inspekcję ds. Biznesu Hazardowego. Zaś pięć lat później Carmona ustanowił dyktaturę faszystowską. Ministrem finansów i premierem za jego rządów był Antonio Salazar.

Krótką sielanką

Mimo nieliberalnych poglądów, Salazar zezwolił na działalność związaną z urządzaniem i przeprowadzaniem gier hazardowych w kasynach. Licencje wydawane były na 20 lat. Domy gier pojawiły się na wyspie Madera i w miasteczku Estoril, położonym niedaleko stolicy. To drugie zyskało ogromną popularność w okresie II wojny światowej.

W roku 1968 następcą odchodzącego z polityki Salazara został Marcello Caetano. Nowy premier opracował plan rozwoju południowych terytoriów Portugalii, a dokładnie regionu Algarve, który chciał przemienić w turystyczny raj atlantyckiego wybrzeża Europy. Celem, który mu przyświecał, było ściągnięcie bogatych Anglików i Arabów wypoczywających w hiszpańskim kurorcie Costa del Sol. Widząc, że w Hiszpanii zakazuje się gier hazardowych, stanowiących według Caetano nieodłączny element elitarnego wypoczynku, zainicjował on otwarcie w Algarve trzech kasyn. Decyzja o rozwoju regionu została przyjęta w 1971 r., a już w latach 1973-1974 domy gry zaczęły działać w Villamoura, Alvor i Monte Gordo.

Kasynowe strefy

Jednak sielanka trwała bardzo krótko. Jeszcze w roku 1974 w kraju nastąpił przewrót, który prze-

szedł do historii jako rewolucja goździków. Do władzy doszli socjaliści, którzy znacjonalizowali banki, przedsiębiorstwa przemysłowe, a także wszystkie trzy kasyna na terytorium Algarve. Jednakże czas pokazał, że państwo nieefektywnie zarządzało ośrodkami gry i w 1979 r. ponownie przekazano je w prywatne ręce.

Od tego czasu biznes hazardowy w Portugalii rozwija się bez gwałtownych wstrząsów. Sprzyja temu jasne ustawodawstwo. W 1982 r. powstał w kraju nowy organ kontroli – Komisja ds. Biznesu Hazardowego. A w 1989 r. przyjęty został nowy akt normatywno-prawny, regulujący rozrywki hazardowe – Ustawa nr 422/89 z 2 grudnia 1989 r. (Decree Law nr 422/89). Ograniczała ona biznes hazardowy w Portugalii wyłącznie do specjalnych stref gry podlegających władzom miejskim.

Nieliczne wyjątki

Terytoria te stanowiły centra turystyczne kraju, w większości z nich kasyna funkcjonowały jeszcze przed przyjęciem ustawy. To znaczy, że nie zlikwidowała ona biznesu istniejącego w momencie jej przyjęcia. Do stref gier zaliczono następujące regiony: Algarve, Espinho, Estoril, Figueira da Foz, Funchal, Porto Santo i inne – w sumie 10 stref.

W wyjątkowych przypadkach gry mogą być legalne i poza terytorium stref np. na pokładach statków lub samolotów zarejestrowanych w Portugalii, jednak gra może być przeprowadzana jedynie poza granicami kraju. Poza wyznaczonymi strefami można organizować tzw. gry nie przeciwko domowi (np. bingo), jednakże jest to możliwe tylko w trakcie ważnych imprez, na których pojawia się wielu turystów. Poza ►►►

REGUŁY OBOWIĄZUJĄCE W JASKINIACH HAZARDU

- Wszystkie ośrodki gry w Portugalii mogą być otwarte nie dłużej niż 12 godzin w ciągu doby. Prawie wszystkie kasyna pracują od 16.00 do 04.00. W Algarve poza sezonem turystycznym do 3.00, poza nocą z soboty na niedzielę. Wiele kasyn jest zamkniętych także w święto Bożego Narodzenia, czyli z 25 na 26 grudnia.
- Zakazuje się odwiedzania sal tradycyjnych gier osobom, które nie ukończyły 18. roku życia, osobom uznanym za winne umyślnego bankructwa, niewypłacalnym dłużnikom, żołnierzom w mundurach i personelowi ośrodka gry po pracy. Warto zaznaczyć, że w kasynie mogą przebywać, ale nie grać, również dzieci – do 22.00, ale nie młodsze niż 14 lat same oraz nie młodsze niż 10 lat w towarzystwie rodziców.
- Wejście do ośrodka gry jest możliwe po uprzedniej obowiązkowej rejestracji (dla nowego kasyna Lisboa zrobiono wyjątek – wejście jest wolne dla wszystkich z wyłączeniem osób niepełnoletnich). Odwiedzający sale tradycyjnych gier (gry karciane, gry w kości) uiszczają przy wejściu opłatę w wysokości ustalonej przez ośrodek gry (poza kasynem Lisboa), jednakże nie może ona przekroczyć sumy, jaką co roku ustala Główny Inspektor. Kasyno nie może udzielać swoim klientom kredytów.
- Jeśli ktokolwiek narusza zasady odwiedzania, obowiązujące w domu gier, to kadra kierownicza ma prawo wyprosić takiego klienta. Jednakże wcześniej zobowiązana jest poinformować o tym fakcie przedstawicieli Głównego Inspektora, przedłożyć dowody, a w niektórych przypadkach i świadków. Maksymalny okres pozbawienia praw do odwiedzania kasyn określony w ustawie to 5 lat.

▶▶▶ tym w miejscach, które gromadzą dużo turystów, można za zgodą kompetentnych organów instalować automaty do gry (głównie w hotelach).

Prawa i obowiązki

Nadzorowanie biznesu hazardowego w kraju spoczywa na Ministerstwie Handlu i Turystyki Portugalii. W jego strukturze istnieje Rada ds. Gier Hazardowych (Inspecção-Geral de Jogos), powołana do pomocy ministrowi w regulowaniu przemysłu gier i kontroli nad nim. Jej decyzje mają z reguły charakter konsultacji, chociaż właśnie one zwykle określają stanowisko resortu.

Aby zająć się biznesem hazardowym należy otrzymać licencję. Dla firm chcących wejść do branży przeprowadzany jest publiczny przetarg. W wyjątkowych przypadkach portugalskie władze mogą bez przetargu zezwolić określonej firmie na podjęcie działalności hazardowej. Decyzję o wydaniu licencji podejmuje rząd. Opłata za wydanie licencji na działalność hazardową jest jednolita dla wszystkich organizatorów gier, przy czym dla każdego z miejsc, gdzie prowadzi się działalność hazardową, stosowane są współczynniki korygujące.

Na kasynach ciąży szereg obowiązków – m.in. organizowanie „na wysokim poziomie artystycznym” imprez rozrywkowych, a także kulturalnych i sportowych czy sprzyjanie rozwojowi turystyki. Na cele te posiadacz licencji winien przeznaczać nie mniej niż 3 proc. dochodu.

W co się grywa?

Wszystkie ośrodki dzielą się na ciągłe (czynne przez cały rok) i sezonowe (czynne przez sześć kolejnych miesięcy). Wśród gier, które kasyna mają prawo organizować, wydzielono następujące rodzaje:

- gry przeciwko domowi z oddzielną lub podwójną pulą – punto banco, bakarat, boule, amerykańska i francuska ruletka i inne;
- gry przeciwko domowi z oddzielną pulą – Black Jack/21, trzydzieści i czterdzieści i inne;
- gry przeciwko domowi z podwójną pulą – limitowany bakarat, gra w kości;
- gry przeciwko domowi – keno;
- gry nie przeciwko domowi – chemin de fer, bingo i inne;
- gry na automatach do gry (slotach) z wygraną pieniężną;
- gry na innych urządzeniach mechanicznych, automatach.

Regulaminy gier w każdym kasynie powinny zostać zaakceptowane przez ministra. Zatwierdzenie zasad odbywa się jednocześnie z wydaniem licencji. Zasady niektórych gier są częściowo regulowane bezpośrednio przez ustawę – np. w Black Jacku gracz może podwoić stawkę tylko wówczas, gdy posiada 9, 10 lub 11 oczek (art. 58 p. 4).

W każdym kasynie stale przebywają przedstawiciele Rady ds. Gier Hazardowych, kontrolujący wszystkie aspekty funkcjonowania lokalu. Natomiast cały personel musi przejść obowiązkową certyfikację, otrzymać specjalne pozwolenie na pracę.

• • •

Mimo twardych warunków dyktowanych przez władze, w najbliższym czasie liczba kasyn w Portugalii powinna się zwiększyć. Przewiduje się, że jeden dom gry zostanie otwarty na Wyspach Azorskich i jeszcze jeden na międzynarodowym lotnisku w Lizbonie. W Portugalii zakazana jest działalność automatów do gry poza kasynami. Oprócz kasyn organizatorzy gier hazardowych mogą otwierać tylko salony gry w bingo. ■

Evgeniy Kovtun

